

AP

زخم‌های التیام ناپذیر

قره‌باغ بلاتکلیف؛
باکو و ایروان
دست به ماشه!

دارد. پس تا زمان حل منازعه بین دو طرف عملاً تلاش‌های دیگر بازیگران منطقه نمی‌تواند گره کلاف سردرگم قفقاز جنوبی را بگشاید؛ از توافق صلح ۱۰ نوامبر ۲۰۲۰ مسکو گرفته تا شاخ زیتون پوتین به «الهام علی‌اف» و «نیکول پاشینیان» در اجلاس سه‌جانبه سوچی، نشست ۳+۳ که در نهایت با عدم حضور گرجستان به ۳+۲ تقلیل یافت و.... همگی این تلاش‌ها تاکنون نتوانستند شرایطی را به وجود آورد که دست دو طرف را از روی ماشه بردارد. به موازات این نکته قطعاً جنگ ۴۴ روزه در قره‌باغ و نواحی اطراف آن بسیاری از معادلات را در قفقاز جنوبی تغییر داد، لذا بی‌شک نمی‌توان منکر تأثیرگذاری بازیگران منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای بر سمت و سودهی به آینده تحولات این منطقه بود. در نگاه اول بازیگری روسیه از همان آغاز جنگ ۴۴ روزه قره‌باغ در پاییز ۲۰۲۰ تا به اکنون نشان می‌دهد که مسکو برنامه بلندمدتی برای قفقاز جنوبی در راستای اهداف و منافع خود طراحی کرده است. لذا اگرچه براساس مفاد توافقنامه

۱۵ اکتبر ۱۴۰۰

درگیری نظامیان جمهوری آذربایجان و ارمنستان در منطقه اقدام موجب آغاز شدیدترین نبردهای نظامی دو طرف در سال ۱۴۰۰ شد.

ناسیونالیستی جریان رادیکال پانترک، پان آذری و در آن سو دیاسپورای ارمنی است. در سایه آنچه گفته شد تصور، تحلیل و ارزیابی درست و غالب این است که پایان «جنگ قره‌باغ» را نمی‌توان به منزله پایان «مناقشه قره‌باغ» تلقی کرد. لذا رهبران باکو و ایروان مجبور هستند برای حل دائمی مناقشه چاره‌ای بیندیشند. در غیر این صورت اختلافات دیرینه جمهوری آذربایجان و ارمنه بر سر قره‌باغ کوهستانی به دور باطلی از جنگ و درگیری‌های مرزی در منطقه قفقاز جنوبی منتهی خواهد شد که خسارات دیگری را به دنبال

دیپلماتیک، مرزی دو کشور کماکان شاهد این درگیری‌های پراکنده بین باکو و ایروان خواهیم بود. اگرچه از یک منظر تحولات منطقه قفقاز و درگیری دو همسایه شمال غربی ایران دارای سطوح و ابعادی فراتر از جنگ مرزی بین دو کشور است و پیرو این نکته پارامتر کلیدی در تداوم و تشدید گاه و بیگاه این تنش‌های نظامی به منافع بازیگران ثالث در این منازعات از ترکیه و ایالات متحده گرفته تا اسرائیل و... بازمی‌گردد. اما بی‌شک این تخاصم در اولین لایه خود به شکل جدی متاثر از تقابل دو کشور جمهوری آذربایجان و ارمنستان، ذیل خوانش‌های تاریخی -

● عبدالرحمن
فتح الهی

درگیری مرزی ۳۰ بهمن، ۱۹ فوریه بین جمهوری آذربایجان و جمهوری ارمنستان گواه این مدعاست که علی‌رغم پایان یافتن جنگ ۴۴ روزه پاییز ۲۰۲۰، ذیل توافق صلح مسکو به دلیل ابهامات متعدد این سند بخصوص اختلاف نظر در بند نهم این توافق عملاً تا زمان تعیین تکلیف منطقه قره‌باغ و دیگر الزامات سیاسی، امنیتی،